

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1941.

Första kammaren.

Nr 8.

Lördagen den 8 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Justerades protokollen för den 1 och den 4 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Sten* m. fl. väckta motionen, nr 177, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 178, av herr *Nilsson, Theodor*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.;

nr 179, av herrar *Ekströmer* och *Bengtsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.; samt

nr 180, av herr *Mannerskantæ* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 16, angående regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

nr 17, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i propositionen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 behandlade allmänna principfrågor; och

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde; samt

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 26 april 1940 (nr 272) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.; och

Första kammarens protokoll 1941. Nr 8.

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.04 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 11 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 40, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgiorörrelse; och
nr 41, med förslag till förordning om dyrtidstillägg å blindhetsersättning, m. m.

Justerades protokollet för den 5 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till ändringsarbeten i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i Stockholm;
nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till vattenkraftslånefonden; samt
nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 178, av herr *Nilsson, Theodor*, m. fl.,
nr 179, av herrar *Ekströmer* och *Bengtsson*, samt
nr 180, av herr *Mannerskantz* m. fl.,
alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 16—18 och första lagutskottets utlåtanden nr 1—3.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 40 och 41.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 181, av herr *Sjödahl* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.; samt
nr 182, av herrar *Tamm* och *Wisstrand*, i samma ämne.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.05 e. m.

In fidem

G. H. Berggren.

Onsdagen den 12 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 42, med förslag till grunder för dyrtidstillägg åt präster för budgetåret 1941/42 m. m.;

nr 44, angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1941/42 för biträde vid handläggning av boställsären den och vad därmed äger samband;

nr 46, med förslag till lag om ändring i vissa delar av konkurslagen; samt
nr 47, angående överlåtelse av viss fastighet till Vilhelmina kommun i Västertobottens län.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 19 innevarande månad, företaga val av

dels ledamöter och suppleanter i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas,

dels ock valmän och suppleanter för utseende av kommitterade för tryckfrihetens vård.

Detta förslag antogs.

Föredrogs och hänvisades till bankoutsittet Kungl. Maj:ts proposition nr 40, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgironörrelse.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 41, med förslag till förordning om dyrtidstillägg å blindhetsersättning, m. m.

Propositionen hänvisades, såvitt angick förslaget till förordning om dyrtids-tillägg å blindhetsersättning, till behandling av lagutskott samt i övrigt till statsutskottet.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 181, av herr *Sjödahl* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.; samt

nr 182, av herrar *Tamm* och *Wistrand*, i samma ämne.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 16, angående regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under riksstans tolfte huvudtitel, i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

nr 17, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i propositionen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 behandlade allmänna principfrågor; samt

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer; samt

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 26 april 1940 (nr 272) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

*Ang. fortsatt
giltighet av
lagen om upp-
lösning av
vissa sam-
manslut-
ningar.*

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m.

Genom en den 3 januari 1941 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 15, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 14 juni 1940 angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m., vilken gäller till och med den 31 mars 1941, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1942.

Med förmälan, att utskottet vid sin granskning av det framlagda lagförslaget icke funnit anledning till erinran mot detsamma, hade utskottet i det nu ifrågasvarande utlåtandet hemställt, att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Ang. fortsatt giltighet av lagen om upplösning av vissa sammanslutningar.

(Forts.)

Herr Petersson, Knut: Herr talman! När denna lag beslöts av 1940 års riksdag anfördes från skilda håll invändningar mot densamma. De voro av olika slag. Från en aktad ledamot på Upplandsbänken framhölls, att lagen innebar en mycket olycklig sammanblandning av rättsskipning och politisk maktutövning. För egen del hade jag den uppfattningen, att lagen, i den mån den alls var av behovet påkallad, näppeligen kunde bli något verksamt instrument för främjandet av det syfte, som i densamma hade angivits.

Jag vill nu begagna detta tillfälle för att göra ett konstaterande. Det är som förflutit har såvitt jag förstår icke lämnat något material, som kan anföras såsom skäl för en lagstiftning av denna art. Lagen har icke kommit till användning. Det har förekommit *ett* fall, där man skulle kunnat tänka sig, att den kommit till nytta. Jag tänker på den organiserade spioneriverksamhet, som under den senaste tiden avslöjats i Göteborg. Emellertid visade det sig att de rättsmedel, som anvisas i strafflagen, voro fullt tillräckliga för att komma till rätta med denna verksamhet. Det förefaller mig som om denna erfarenhet tyder på att det finns medel att på andra och bättre vägar komma till rätta med en statsfientlig och samhällsfarlig verksamhet.

Jag har bara velat göra detta konstaterande, herr talman, när kammaren nu går att besluta förlängningen av denna lags giltighet. Jag har inte ändrat uppfattning sedan frågan senast var före. Att jag nu inte ställer något yrkande beror naturligtvis på att utskottet är enhälligt.

Häri instämde herr *Karlsson, Karl*.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 42, 44, 46 och 47 blevo desamma på begäran bordlagda.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.11 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 15 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Eriksson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 43, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

nr 49, angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.;

nr 53, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 951) angående vissa utfästelser rörande införsel och utförsel av varor m. m.;

nr 54, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 april 1940 (nr 199) om skyldighet att avverka ved till avsalu;

nr 55, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd, m. m.;

nr 56, angående anslag å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 till särskilda omkostnader för vissa fartyg;

nr 58, angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.;

nr 59, angående ytterligare statsunderstöd till vissa torrläggningsföretag;

nr 60, angående ytterligare statsbidrag för undersökning rörande vissa vattenregleringsföretag; samt

nr 61, angående anvisande av medel för utlämnande av krislån.

Justerades protokollen för den 8 och den 11 innevarande månad.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Berg, Robert*, under 12 dagar, räknat från och med den 19 i denna månad.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; samt

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda aekordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försälda kronoegendomar.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 26 april 1940 (nr 272) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.; samt

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 24, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i propositionen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 behandlade allmänna principfrågor; och

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 42, med förslag till grunder för dyrtidstillägg åt präster för budgetåret 1941/42 m. m.;

nr 44, angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1941/42 för biträde vid handläggning av boställsären den och vad därmed äger samband; samt

nr 46, med förslag till lag om ändring i vissa delar av konkurslagen.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 47, angående överlåtelse av viss fastighet till Vilhelmina kommun i Västerbottens län.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 43, 49, 53—56 och 58—61.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets memorial och utlåtande:

nr 1, med uppgift å vilande förslag till ändrad lydelse av § 63 regeringsformen och § 39 mom. 1 riksdagsordningen m. m.;

nr 2, med uppgift å vilande förslag till ändrad lydelse av §§ 5, 6, 25 och 43 regeringsformen samt § 38 mom. 2 riksdagsordningen;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om antalet statsdepartement och statsråd utan departement;

nr 4, med uppgift å vilande förslag till ändrad lydelse av § 23, § 38 mom. 1 och § 50 riksdagsordningen m. m.;

nr 5, med förslag till stadga om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande;

nr 6, med uppgift å vilande förslag till ändrad lydelse av §§ 96, 97 och 98 regeringsformen samt § 42 mom. 2 och § 68 riksdagsordningen; samt

nr 7, med uppgift å vilande förslag till ändring i vissa delar av tryckfrihetsförordningen m. m.;

statsutskottets utlåtanden:

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:s proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser eklelesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde;

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Avlöningar till statsråden utan departement m. m.; samt

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till inköp för telegrafverkets räkning av tomter i Lidingö;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av väckt motion om tilläggspension åt förre stenografen hos första kammaren J. H. Wallin;

nr 4, i anledning av väckta motioner om pension åt förre portvakten hos riksdagen E. A. Holmström;

nr 5, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om årligt understöd åt eldaren i riksdagens hus Johan Anton Olssons änka Anna Kristina Olsson; samt

nr 6, i anledning av delegerades för riksdagen verk förslag i fråga om löne- och pensionsförhållandena för riksdagens justitie- och militieombudsmän m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 5, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i övergångsbestämmelsen till lagen den 24 september 1931 (nr 327) om ändring i vissa delar av strafflagen, m. m.; samt

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 9 april 1937 (nr 118) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål;

andra lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förslag till förordning med provisoriska bestämmelser rörande utbildningstiden för vissa värnpliktiga m. m.; ävensom

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 1, i anledning av väckt motion om åtgärder för effektivare utnyttjande av arbetstiden för befattningshavare i statens tjänst; samt

nr 2, i anledning av väckt motion om ändrad sammansättning av vissa kris-tidskommissioner m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.15 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.